

از فرایکه شنیده میشود مسیو بوکنت دواساز سه سال است مدت کنترانش منقضی شده وبدون جهت مواجب میگردد از وزارت خارجه سؤال میکنم آیا کنترات دارد یا خیر در صورت نداشتن کنترات بچه جهت واز کدام اداره مواجب میگردد.

آقای وزیر امور خارجه اظهار داشت این شخص در سنه ۱۹۰۴ مسیحی مستخدم شده و در ۱۹۰۷ مدت کنترانش منقضی شده چهل روز بعد از انقضاء مدت کنترانش او را برای معیری بصرایخانه برده اند و در کنترات اونوشته شده علاوه بر خدمت معینه این خدمت هم با رجوع میشود و این شخص فقط مستند به همین يك كلمه است که از روی خطا نوشته شده و اداره گمرک هم مستند باین است که مرحوم مظفرالدین شاه حکم حضوری داده که این شخص دواساز در بار باشد بهر حال پس از اینکه معلوم شد برای دربار دواساز لازم نیست باو نوشته شده و از اول اکتبر که هفت روز قبل است از خدمت معاف شده و مواجب هم دریافت نخواهد کرد.

آقای ادیب التجار در خصوص طول اقامت قشون دولت روس در ایران و تجدید اجاره نامه های اماکن خود در قزوین از وزارت خارجه سؤال نمود آیا چه اقدامی نموده اند.

آقای وزیر امور خارجه - اظهار داشت در خصوص تجدید اجاره نامه ها اقدامات شده و به سفارت نوشته شد که از روسیه بآنها دستور داده شود این مسئله را موقوف کنند و در خصوص اخراج قشون هم وزارت خارجه دقیقه از اقدامات فروگذارى نکرده ام بدو امر مقترب نتیجه صحیحه مقتضیه حاصل شود.

آقای عزالمملک در خصوص پانه سؤال نمودند آقای وزیر امور خارجه اظهار داشت عقیده ام اینست این سؤال بماند تا نتیجه اقدامات حاصل شده بهر مجلس برسد.

آقای آقا میرزا احمد اظهار داشت از فراری که شنیده می شود نماینده سفارت دولت روس از ترتیب استنطاق نوروزاف مانعت مینماید بملاوه چند دفعه دیده شده که او آزادانه در معابر حرکت میکنند از وزارت خارجه سؤال میکنم آیا این مسئله صحت دارد یا خیر در صورت صحت چه اقدامی شده آقای وزیر امور خارجه اظهار داشت در این خصوص اظهاری شده نه باین ترتیب عقیده آنها این بوده که در استنطاق او سئوالات خارج از این تقصیر از او می شود و می گویند سئوالات خارج از موضوع خارج از قانون است بنده نمیگویم که سئوالات خارج قانون از او شده ولی مستنطاق و رئیس محکمه را خواسته ام و گفته ام سئوالات خارج از موضوع از او نکنند در خصوص آزادی او هم این طور نیست فقط يك روز دندان درد داشته چون در زرکنده طبیب حاضر نبوده او را با يك نفر سرباز بشهر آورده اند نزد طبیب و مراجعت داده اند و روزهای استنطاق او را از حبس میآوردند به معاکمه و مجدداً به حبس میبرند و عنقریب نتیجه استنطاق او هم معلوم خواهد شد.

آقای حاج عزالمملک پیشنهاد نمود چون اهمیت مقام سلطنت بالاتر از آن است که شرحی در لزوم ورود حضرت اشرف آقای ناصر المملک عرض و خاطر آقایان نمایندگان را از اهمیت موقع و مقام مطلع سازد و هر اندازه از طرف مجلس مقدس اقدام در این خصوص شود بجاو به حق است این بنده پیشنهاد می کنم تلگراف مجددی از طرف مجلس مقدس حضرت اشرف آقای ناصر المملک بمخاطره و اهمیت تشریف فرمائی حضرت معظم الیه را اظهار و تقاضای حرکت فوری بشود چون مخالفی نداشت این تقاضا پذیرفته و قرار شد تلگراف مزبور مخاطره شود.

آقای دکتر امیر خان اظهار داشت سابق برای خدمات طبییه يك نفر طبیب اروپائی برای شخص سلطنت استخدام مینمودند علاوه بر آن در مدرسه دولتی هم تدریس می نمود در این سنوات اخیر که بعضی از جوانان ایرانی بمخارج دولت یا خرج شخصی با اروپا اعزام و تا اندازه تحصیل طب نمودند عوض اینکه عذر آن یکنفر را هم بخواهند سه نفر استخدام نمودند تدریس هم موقوف شد در اول مشروطیت بنام شد در این باب اقدامی بنمایند و کنترات دکتر کوپن را فسخ کردند ولی در باب دکتر لندلی این اقدام نشد بملاوه با اینکه از طرف نیابت سلطنت حکم شده این اشخاص که مدت انقضاء کنتراتشان نزدیک است تجدید نشود شنیده می شود وزارت خارجه مایل است کنترات دکتر لندلی را تجدید نماید از وزارت خارجه سؤال میکنیم اولاً در موقعی که کنترات دکتر کوپن فسخ شد چرا این اقدام در حق دکتر لندلی نشد و ثانیاً وزارت خارجه می خواهد کنترات او را تجدید نماید یا خیر.

آقای وزیر امور خارجه اظهار داشت اینکه هیئت مدیره کنترات دکتر کوپن را فسخ نمود و کنترات دکتر لندلی را باقی گذاشت برای این بود که دکتر کوپن هشت سال بموقع انقضاء کنترانش مانده بود بملاوه نه هزار تومان هم حقوق میگرفت دلی دکتر لندلی چهار ماه بمدت انقضاء کنترانش مانده بود و حقوق او هم تقریباً پنجهزار تومان بود و اینکه می گویند انقضامدت کنترات را باو اعلان نکرده ام با اینکه کاغذ از دربار رسیده کاغذ در این خصوص در موقع وزارت من فرسیده لکن وقتی که در وزارت خارجه رفتم تقبش کردم دو کاغذ راجع بدکتر لندلی دیدم که در زمان کابینه سابق نوشته شده و آنها اقدامی نکرده بودند این بود که فوراً بدکتر لندلی نوشتیم که بعد از انقضای کنترات شما نیابت سلطنت دیگر کنترات شما را تجدید نخواهد کرد.

آقای ادیب التجار تقاضا نمود طرح راجع باحتکار غله جزء دستور جلسه آتی شود چون مخالفی نداشت پذیرفته شد.

رئیس جلسه آینه را بروز سه شنبه و دستور آن را بقرار ذیل اعلام نمود طرح آقای ادیب التجار راجع باحتکار غله - رایورت کمیسیون بودجه راجع باقا شیخ هادی امیر آبادی انتخاب اعضاء اداره مباشرت و کمیسیونها.

(مجلس یکساعت ونیم از شب گذشته ختم گردید)

جلسه ۱۵۴

صورت مجلس روز ۳ شنبه ۸ شهر

شوال ۱۳۲۸

مجلس دوساعت قبل ازغروب آفتاب در نعت ریاست آقای ذکاء المملک تشکیل شد

صورت مجلس روز یکشنبه ۵ قرائت گردید رایورت شنبه اول مشعر بانتخاب آقایان آقا میرزا محمد صادق طباطبائی و میرزا محمد علی خان تربیت به عضویت کمیسیون بودجه خوانده شد رایورت کمیسیون عرایض مشعر بانتخاب آقای حاج شیخ رئیس بریاست و آقای شیبانی نیابت ریاست او آقای آقا عبدالحسین بسمت منشی و آقای بهجت بهخبری و نظلم درباب حرق قرائت شد رئیس اظهار داشت در خصوص ارباب حقوق با وزراء مذاکره شده قرار آسایش آنها را خواهند داد.

آقای بهجت پیشنهادی راجع بجلبات شعبات نموده و بکمیسیون مبتکرات رجوع گردید چون عده برای اخذ رای کافی نبود اسامی فائین این جلسه بتقاضای آقای حاج فایح المملک بتفصیل ذیل خوانده شد.

غائبین بدون اجازه - آقای صدیق حضرت آقای حسنعلی خان - آقای میرزا رضا خان - آقای دکتر اسمعیل خان - آقای حاج وکیل الرعایا آقای سیداراعظم - آقای صنیع الدوله - آقای حاج امام جمعه - آقای آقا سید علی آقا

غائبین با اجازه - آقای میرزا علی اکبر خان آقا حاج آقا

مريض آقای حاج میرزا زین العابدین - آقای میرزا اردرخان - آقای حاج مصدق المملک آقا میرزا کمیسیون معاضد المملک تقاضا نمودند چون عده برای انتخاب واخذ رای کافی نیست لایحه ثبت اسناد مطرح شور شود در ماده ۳۱ و ۳۲ شور اول بعمل آمد نظر باینکه لایحه مزبور نزد نمایندگان حاضر نبود شور در لایحه موقوف و از طرف رئیس اجازه تنفس داده شد در ثانی جلسه تشکیل و رایورت شنبه چهارم مشعر بانتخاب شاهزاده ابوالقاسم میرزا بجای آقای فهیم المملک به عضویت کمیسیون بودجه خوانده شد

پیشنهاد آقای عزالمملک راجع بنسخ ماده ۱۲۰ نظامنامه داخلی و تعیین مجازات نقدی برای نمایندگان در صورت غیبت از مجلس و کمیسیونها و غمبات قرائت و تقاضا نمود در همین جلسه مطرح مذاکره شود پس از قدری مذاکره برای اینکه پیشنهاد مزبور در همین جلسه مطرح شور شود رای گرفته تصویب نگردید پس از آن بتقاضای آقای عزالمملک بقدرت آن رای گرفته با اکثریت تصویب و بکمیسیون مبتکرات رجوع گردید

رایورت کمیسیون مبتکرات راجع بطرح قانونی آقای ادیب التجار در خصوص منع احتکار غله قرائت و پس از قدری مذاکره در قابل توجه بودن آن رای گرفته با (شریت قابل توجه و بکمیسیون داخله رجوع گردید.

پس از آن بتقاضای آقای ادیب التجار بقدرت

آن رای گرفته تصویب نگردید.

برای انتخاب سه نفر از اعضای اداره مباشرت و روزه توزیع آقایان وحیدالملک مؤمن الملک و کیل - التجار بحکم قرعه معین و با اتفاق آقای حاج میرزا رضا خان استخراج آراء نمودند.

مدنمایندگان حاضر ۶۹ آقای میرزا کیخسرو با اتفاق آراء آقای وکیل التجار با کثرت ۳۹ رأی آقای حاج عزالمملک ۲۹ رأی شاهزاده ابوالقاسم میرزا ۲۹ رأی آقای معتمدالتجار با ۲۸ رأی آقای عزالمملک با ۱۵ رأی آقایان فهیم الملک کاشف و آقا سید جلیل و ادیب التجار هر یک با ۱۱ رأی آقای میرزا کیخسرو با اتفاق آراء و آقای وکیل التجار با کثرت تام بسمت مباشرت مجلس شورای ملی انتخاب شدند چون برای یک نفر دیگر اکثریت تام حاصل نشد در ثانی اخذ رأی شده آقای حاج عزالمملک با ۳۴ رأی و شاهزاده ابوالقاسم میرزا با ۲۴ رأی آقای معتمدالتجار با ۸ رأی و آقای عزالمملک دور رأی بودند در این نوبت نیز اکثریت تام حاصل نشد و در دفعه ثالث از ۶۹ نفر نمایندگان حاضر آقای حاج عزالمملک با کثرت تام با ۳۶ رأی انتخاب شدند برای انتخاب ۶ نفر از اعضای کمیسیون خارجه و روزه توزیع آقایان لسان الحکماء و عزالمملک و آقا میرزا محمد صادق بحکم قرعه معین شدند که پس از ختم مجلس با اتفاق آقای حاج میرزا رضا خان استخراج آراء نمایند.

آقایان آقا میرزا ابراهیم و عزالمملک ۲ نفره پیشنهاد نمودند کمیسویی برای تفسیر اصل هفتم قانون اساسی و سایر اصول قابل تفسیر معین شود در خصوص عده آن مطابق پیشنهاد آقای عزالمملک برای انتخاب ۱۲ نفر رأی گرفته با کثرت رد شد پس از آن برای انتخاب ۶ نفر رأی گرفته با کثرت تصویب و قرار شد عده مزبور بعد از ختم مجلس از شعبات انتخاب شود.

آقای لسان الحکماء پیشنهاد نمود چون امر نان در این موقع اهمیت پیدا کرده کمیسیون فوق العاده برای تفتیش در امر گندم و نان انتخاب شود پس از مذاکرات لازمه در این خصوص رأی گرفته با کثرت تصویب شد که ۶ نفر از شعبات برای تفتیش در امر گندم و نان انتخاب شود.

لایحه وزارت عدلیه مشعر بتقاضای کمیسویی مرکب از ۴ نفر برای حضور در محاکمه صدر الاسلام خوانده شد پس از مذاکرات لازمه اظهار شد باید وزارت عدلیه توضیح بدهد که کمیسیون را برای چه کار میخواهد تا رأی مجلس در این باب معلوم شود پیشنهاد آقای کاشف راجع برسیدگی کمیسیون عرایض به تظلمات ارباب حقوق قرائت شد.

رئیس اظهار داشت همانطور که در بدو مجلس اظهار شد قرار شده وزراء کمیسویی تشکیل دهند و اسباب آنها فراهم کنند.

صورت استیضاح آقای معاضد السلطنه از آقای رئیس الوزراء راجع بخدمت معین وزارت داخله و حکام بعضی نقاط قرائت شد معاضد الملک اظهار داشت

در اینخصوص از آقای رئیس الوزراء استواری کرده ام چنانچه در موقع دادن توضیحات فاسد نشدید استیضاح نمائید.

رئیس جلسه آینده را بر روز پنجشنبه و دستور آن را بقرار ذیل اعلام نمود.

راپورت کمیسیون بودجه راجع به آقا شیخ هادی استرآبادی. انتخاب بقیه کمیسیونها [مجلس تقریباً دو ساعت و نیم از شب گذشته ختم گردید]

جلسه ۱۵۵

صورت مجلس روز پنجشنبه نهم شهر

شوال ۱۳۲۸

مجلس دو ساعت و نیم قبل از غروب آفتاب در تحت ریاست آقای ذکاء الملک تشکیل شد صورت مجلس روز سه شنبه ۷ قرائت گردید.

راپورت شعبات مشعر بانتخاب هر شعبه دو نفر عضو برای کمیسیون تفتیش گندم و نان و کمیسیون تفسیر اصل هفتم قانون اساسی و غیره بتفصیل ذیل قرائت شد.

از شعبه اول - آقای معاضد السلطنه بعضویت کمیسیون تفتیش گندم و آقای آقا شیخ رضا بعضویت کمیسیون تفسیر.

از شعبه دوم - آقای حاج میرزا زین العابدین بعضویت کمیسیون تفسیر و آقای وکیل التجار برای کمیسیون تفتیش نان.

از شعبه سوم - آقای منتصر السلطان بعضویت کمیسیون تفتیش و آقای مستشار الدوله بعضویت کمیسیون تفسیر.

از شعبه چهارم - آقای میرزا رضا خان بعضویت کمیسیون تفتیش و آقای ممتاز الدوله بعضویت کمیسیون تفسیر.

از شعبه پنجم - آقای سلیمان میرزا بعضویت کمیسیون تفتیش و آقای مؤمن الملک بعضویت کمیسیون تفسیر.

از شعبه ششم - آقای لواء الدوله بعضویت کمیسیون تفتیش و آقای مشیر الدوله بعضویت کمیسیون تفسیر انتخاب شدند.

نتیجه استخراج آراء از اعضای کمیسیون خارجه بتفصیل ذیل قرائت شد.

آقای مشیر الدوله - آقای مؤمن الملک - آقای صنیع الدوله - آقای مستشار الدوله با کثرت ۶۵ رأی با کثرت ۶۳ رأی با کثرت ۵۱ رأی با کثرت ۴۵ رأی آقای ممتاز الدوله - آقای معز الملک با کثرت ۳۷ رأی با کثرت ۳۶ رأی

در خصوص پیشنهاد آقایان فهیم الملک عزالمملک و حاج عزالمملک و آقا میرزا ابراهیم راجع با زیاد انعقاد جلسات علنی مجلس در ایام هفته مذاکره شده بدو مطابق پیشنهاد آقایان حاج عزالمملک و آقا میرزا ابراهیم برای پنج روز رأی گرفته مشكوك شد پس از آن مطابق پیشنهاد آقایان فهیم الملک و عزالمملک برای تشکیل شش جلسه در ایام هفته رأی گرفته با کثرت رد شد مجدداً برای پنج روز رأی گرفته با کثرت تصویب شد که هفته پنجروز جلسات علنی تشکیل شود

راپورت کمیسیون بودجه راجع به برقراری ده خروار جنس در حق آقا شیخ هادی استرآبادی قرائت پس از قدری مذاکره رأی علنی با اوراق گرفته بطوریکه کمیسیون تصویب نموده بود از ۷۱ نفر نمایندگان حاضر با کثرت ۳۶ رأی مجلس تصویب نمود سالیانه ده خروار جنس بمشارایه داده شود.

برای انتخاب هشت نفر از اعضای کمیسیون داخله و روزه توزیع آقایان مشیر الدوله دکتر حاج رضا خان ابوالقاسم میرزا بحکم قرعه معین شدند که در موقع تنفس با اتفاق آقای حاج میرزا رضا خان استخراج آراء نمایند.

پس از آن برای انتخاب شش نفر از اعضای کمیسیون نظام اخذ رأی شده آقایان کاشف حاج محمد کریمخان منتصر السلطان بحکم برای استخراج آراء معین گردیدند.

در این وقت اجازه تنفس داده شد در ثانی جلسه تشکیل و نتیجه استخراج آراء از اعضای کمیسیون داخله و نظام بتفصیل ذیل خوانده شد.

اعضاء کمیسیون داخله - آقای حیاچ فاتح الملک با کثرت ۴۶ رأی - آقای نیر السلطان با کثرت ۴۶ رأی

آقای آقا عبدالحسین با کثرت ۳۸ رأی آقای حاج سید ابراهیم با کثرت ۳۶ رأی آقای حاجی شیخعلی با ۳۵ رأی - آقای لواء الدوله - با ۳۵ رأی آقای افتخار الواعظین با ۲۹ رأی آقای حاج مصدق المملک با ۲۳ رأی

اعضاء کمیسیون نظام - آقای دکتر امیرخان با کثرت ۶۴ رأی آقای معز الملک با کثرت ۶۳ رأی آقای حاج فاتح الملک با کثرت ۶۲ رأی آقای لواء الدوله با کثرت ۵۳ رأی آقای لسان الحکماء با کثرت ۴۷ رأی آقای آدینه محمد خان با ۲۸ رأی

چون آقای لواء الدوله در سه کمیسیون انتخاب شده بودند از عضویت کمیسیون داخله استعفا نمودند راپورت کمیسیون تفتیش گندم و نان مشعر بانتخاب شاهزاده سلیمان میرزا بریاست و آقای میرزا رضا خان بسمت منشی و آقای منتصر السلطان بمخبری قرائت شد.

آقای ناصر الاسلام اظهار داشت مکرراً از ارباب حقوق عریضه رسیده که از طرف وزارت مالیه حکم شده تومانی پنجهزار بارباب حقوق داده شود و در ضمن عریضه خود اظهار کرده اند که بعضی از ما حاضریم با همین حقوقی که داریم در ادارات دولتی خدمت کنیم چندی قبل در این خصوص از معاون وزارت مالیه سؤال شد جوابی که کاملاً اسباب امیدواری ارباب حقوق باشد داده نشده از آقای رئیس الوزراء سوال میکنم آیا حقوق همین طور نصف داده خواهد شد یا خیر و آیا با اظهار آنها در خصوص استخدام در ادارات دولتی مساعدتی خواهد شد یا خیر.

آقای رئیس الوزراء اظهار داشت در خصوص